VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DÉLMAGYARORSZÁG

77. évfolyam, 113. szám
1987. május 15., péntek

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Tudományos konferencia

Létkérdések és a nemzeti program

Immár tizenkettedik alkalommal rendezte meg tegnap, csütörtökön a Tisza Szállóban tudományos konferenciáját a megyei tanács egészségügyi osztálya, a Köjál egészségnevelési osztálya és az OTE Egészségügyi Főiskolai Kar Pedagógiai Intézete Az egészségmegőrzés társadalmi programja, egészségnevelés — egészségügyi oktatás címmel. Kajári Irén megyei főorvos üdvözlő szavai után Szilárd János, a SZOTE rektora nyitotta meg a kétnapos tanácskozást. A délelőtti plenáris ülés után a résztvevők szekciókban folytatták munkájukat. A konferencia ma, a déli órákban ér véget, amikor is Székely Lajos, az OTE Egészségügyi Főiskolai Karának tanára értékeli az elhangzottakat.

Sokkoljuk-e a közvéleményt különböző, egészségi állapotunkat tükröző adatokkal? — teszik föl nálunk a kérdést egyre gyakrabban politikusok, egészségügyi szakemberek és laikusok egyaránt. A közmegegyezés szerint igen, de csak módjával, annyira, amennyi föltétlen szükséges az önvédelmet szolgáló cselekvéshez. Hogy hol van ez a határ, a tollforgató ember aligha tudná megmondani, ezért hát, bármilyen riasztók is a WHO európai országokban végzett fölmérésének adatai, ezennel megismertetjük vele az olvasókat is. Miként ezt tette tegnap az egészségügyi tudományos konferencia plenáris ülésének első előadója, *Najzer Alajos*, az Egészségügyi Minisztérium főcsoportfőnöke is.

Az egészségmegőrzés társadalmi programja témakörében megrendezett tanácskozáson a szakembereket sem hagyták hidegen a számok. A vászonra vetített táblázatok mutatói azonban bármely magyar ember számára lélegzetelállítóak. Ezek szerint ugyanis az 1973-tól 82-ig terjedő tíz esztendő alatt nyolc európai ország közül a hazai lakosság egészségi állapota romlott zuhanásszerűen, szinte egyedülálló gyorsasággal. Elsők vagyunk a halálozási arányszám emelkedésében, akár külön az aktív korú férfiak, akár a nők élettartamát vizsgáljuk. A 15 éves kort elértek közül nálunk a legalacsonyabb azok aránya, akik várhatóan elérik a 65. életévüket, legyenek fiúk vagy lányok. Második helyezést „értünk el" a keringési rendszer betegségeinek gyakoriságában, de ezen belül vezetünk a szívinfarktus, a 25–34 évesek agyi érbetegség okozta halálozásában is, nemcsak a férfiak, hanem a nők „kategóriájában" is. Ugyancsak élen járunk a nemek szerint megosztva is — az idült betegségek gyakorisága tekintetében, úgy tűnik, ide is „begyűrűzött" az egyenjogúság. Valamennyi táblázaton irigykedve néztük rokonaink, a finnek eredményeit, az ő mutatóik a legegészségesebb európai népek közé sorolják őket. Mi egyedül a daganatos betegségek fölmérésekor kerültünk csupán a mezőny középső részére, ott a magyar férfiak a negyedik, a nők az ötödik helyet foglalták el. Indokolt hát, mi több: a társadalom kötelessége az azonnali cselekvés. A cél, hogy megálljon az egészség romlásának ez a tendenciája, s javuljon az itt élő emberek egészségi állapota.

A Politikai Bizottság határozata után tavaly a kormány úgy döntött, hogy társadalmi vita után, előterjeszti az egészségmegőrzés átfogó társadalmi programját, amely remélhetőleg nemzeti programmá szélesedik majd.

Mindezt — a tények ismeretében — csak üdvözölni lehet, ám számos kérdés vetődik föl ezzel kapcsolatban szakmai és laikus körökben is, egyebek között: mekkora részt vállal mindebből az egészségügy? Felelősségre vonható-e egyáltalán az egyén saját egészségi állapotáért? A bennünket károsító rizikótényezők egyenlő hangsúlyt kapnak-e, amikor megszüntetésük fontosságáról beszélünk? S egyáltalán: nem kellene-e többet tennünk a sok beszéd helyett?

Süle Ferenc főorvos, az OTSI sport-mentálhigiénés osztályának vezetője szerint a rizikótényezők közül nem szenteltünk elegendő figyelmet az emberek lelki és szociális állapotának. A szakirodalom is zömmel a dohányzás, az alkohol, a mozgáshiány, a környezetszenyezés hatásaival, a biológiai tényezőkkel foglalkozik, s alig kap hangot a pszichológiai, társadalmi oldal. Az, hogy fejletteb technikai körülmények közepette miért csökkent a mai fiatalok életereje az első világháború előttiekéhez képest. A civilizációs betegségek szaporodását eredményezik ugyanis az életszemlélet torzulásai is: a racionális értékek eltúlzása, a tudomány fölénye a művészetekkel szemben, az anyagi és biológiai szempontok fölénye a lelkiekkel szemben, az esztétikai és morális kategóriák, a tudattalan háttérbe szorulása, az ember pszichés autonómiájának szinte teljes megszűnése. Mindebben együtt gyökereznek a hatásos társadalmi terápia föltételei is.

A szociológia álláspontját fejtette ki előadásában *Antal László*, az MTA Szociológiai Intézetének fomunkatársa. Szerinte a hazai egészségnevelési programban némi egyoldalúság fedezhető fel, az indokoltnál nagyobb hangsúlyt kap benne az életmód, az egyén felelősségének szerepe. Meghirdetői sajnos eltekintenek attól a ténytől, hogy egy kedvező családi és társadalmi környezet képes háttérbe szorítani egyéb rizikófaktorok hatását. Nem szabad túlságosan elbagatellizálni az egészségügynek az egészség megőrzésében játszott szerepét. A gyakran emlegetett amerikai példát mi most nem vagyunk képesek követni: a magyar egészségügyi háttér nincs olyan szinten, hogy pusztán az egyéni életmódváltozástól eredményt remélhetnénk. A nemzeti program akkor kecsegtet sikerrel — mondta az előadó —, ha az egészségügy is föltárja saját ellentmondásait. Ha a meghirdetett elvek (ingyenes és egyenlő ellátás), valamint a valóság közelít egymáshoz, és ha a piaci viszonyok mechanizmusa kevésbé befolyásolja működését, hasonlóan sok más országhoz.

Ch. Á.

Havasi Ferenc az NSZK-ba utazott

Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, csütörtökön a Német Szövetségi Köztársaságba utazott, ahol megbeszéléseket folytat a politikai és gazdasági élet vezető képviselőivel. Búcsúztatására a Ferihegyi repülőtéren megjelent *Horst Meincke*, az NSZK budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

Hazánkba érkezett Viktor Kulikov

Csütörtökön munkalátogatásra hazánkba érkezett *Viktor Kulikov*, a Szovjetunió marsallja, a Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erőinek főparancsnoka és *Anatolij Gribkov* hadseregtábornok, az egyesített fegyveres erők törzsfőnöke. A vendégeket a Ferihegyi repülőtéren *Kárpáti Ferenc* vezérezredes, honvédelmi miniszter fogadta.

Németh Károly, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkárhelyettese és *Lázár György*, a Minisztertanács elnöke csütörtökön a Központi Bizottság székházában fogadta Viktor Kulikovot.

A szívélyes, elvtársi légkörű találkozón részt vett *Horváth István*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és *Kárpáti Ferenc* vezérezredes, honvédelmi miniszter.

Jelen volt Anatolij Gribkov hadseregtábornok, a Varsói Szerződés fegyveres erői törzsének főnöke és *Fedot Krivda* hadseregtábornok, az egyesített fegyveres erők főparancsnokának magyarországi képviselője. (MTI)

Afgán delegáció látogatása

Távoli ország küldöttei érkeztek tegnap, csütörtökön városunkba. A Hazafias Népfront Országos Tanácsa meghívására hazánkban tartózkodó afgán delegáció öt tagját — Feda Mohamed Dehnesint, az Afgán Népi Demokratikus Párt KB tagját, az Afgán Nemzeti Hazafias Front első elnökhelyettesét, Said Sadi Naderit, a hazafias front központi bizottságának alelnökét, Haji Mohamed Karin, Mohamed Jan Sher és Ghulam Sakhi törzsi vezetőket — a Csongrád megyei népfrontbizottság elnöke, Nagy István köszöntötte Szegeden elsőként. A HNF városi bizottságának székházában — ahol fogadásukon jelen volt Horváth Lajos, az MSZMP megyei bizottságának osztályvezetője — Molnár Sándor, a népfront megyei bizottságának titkára adott tájékoztatást szűkebb pátriánk gazdasági, politikai és kulturális életéről, valamint megyénk népfrontmunkájának fontosabb területeiről. Részletesen bemutatva a mozgalom nemzetiségi és egyházpolitikai tevékenységét.

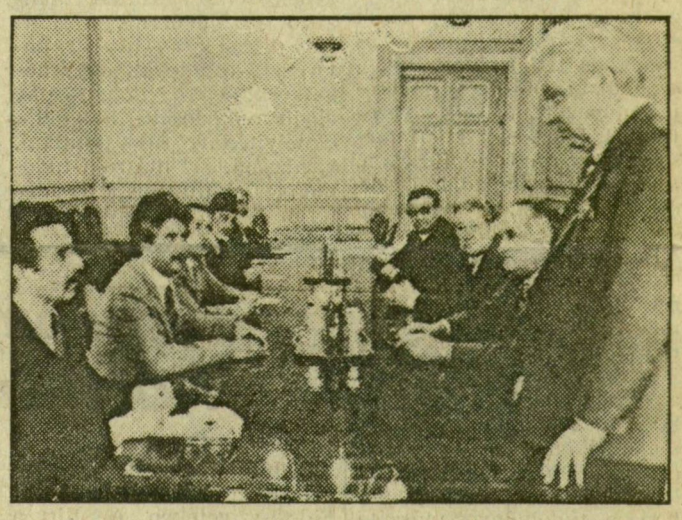

Ezt követően az afgán vendégeket Székely Sándornak, a városi pártbizottság első titkárának társaságában Szeged tanácselnöke, Papp Gyula fogadta, aki a város életéről tájékoztatta a küldöttséget. A tanácsházán megrendezett találkozón Feda Mohamed Dehnesin, a delegáció vezetője szólt országa jelenéről, és a következőket mondotta: „A nemzeti megbékélési folyamat, amit a Nemzeti Demokratikus Párt hirdetett meg, egyre több ember támogatását élvezi. Ugyanakkor az imperializmus külső és belső erői egyre nagyobb erőfeszítéseket tesznek, hogy megakadályozzák e folyamatot. A nemzeti megbékélés végigvitele türelmes politikát és szívós küzdelmet igényel az afgán párttól. Ebben a harcban vállal jelentős szerepet a több mint egymillió tagot számláló Afgán Nemzeti Hazafias Front, amelynek helyi vezetői fontos tisztségeket töltenek be a nemzeti megbékélés bizottságaiban, megteremtve a dialógus lehetőségét a párt és a nép között."

Kérdésünkre válaszolva — magyarországi látogatásuk során mi érdekelte őket legjobban? — az Afgán Nemzeti Hazafias Front első elnökhelyettese elmondta: „Kiváltképp nagy figyelmet szentelünk a Hazafias Népfront által szervezett társadalmimunka-akcióknak. Arra vagyunk kíváncsiak, milyen munkákra és hogyan szervezik a társadalmi erőket, hiszen nálunk is egyre erősebb a törekvés arra, hogy a lakosságot megnyerjük a közös célok együttes munkával történő megvalósítására."

A két szervezet egymáshoz hasonló céljairól pedig így szólt: „Hazafias Frontunk nemcsak a magyar, hanem az összes baráti ország haladó eszméit magáénak vallja. Ezeknek jegyében fő feladatunknak tekintjük tömegbázist teremteni az új társadalom építéséhez, együttes erővel síkraszállni a békéért, egyenlő jogokat biztosítani az országunkban élő törzsek számára. Ez utóbbi törekvésünk igen hasonlatos a magyar népfront nemzetiségi politikájához."

*

Az Afgán Nemzeti Hazafias Front delegációjának szegedi programja délután az Új Élet Tsz-ben folytatódott, ahol a termelőszövetkezet életével ismerkedtek, majd rövid városnézésen vettek részt. A küldöttség az esti órákban visszautazott Budapestre.

Textilipari vegyesvállalat

Árucsere-megállapodást kötött a Buda-Flax Lenfonó és Szövőipari Vállalat, valamint a Litván SZSZK-ban működő Linasz Lenipari Egyesülés. A szovjet fél ez év második felében 420 ezer négyzetméter pamut-len összetételű szövetet szállít, a Buda-Flax pedig ezt pamutból és szintetikus szövetből készült gyermekruházati termékek, valamint női és férfidzsekik szállításával viszonozza

Előrehaladott tárgyalásokat folytatnak arról, hogy a két cég magyar—szovjet vegyes vállalatot alakít. A tervek szerint közös beruházással korszerű textilüzemet építenek a Szovjetunióban, ahol a környék lentermését dolgozzák fel. A magyar fél tőkével, valamint az amerikai egyesült államokbeli Werner cégtől átvett és jól bevált munkaszervezési tapasztalatokkal járul hozzá a közös üzem megvalósításához

Megyei bor- és üdítőital-verseny

A 21. országos verseny előtt megyénkben is kiválasztották a legjobb borokat.

A Mórahalmi Homokkultúra Szakszövetkezet volt a házigazdája a tegnapi megyei seregszemlének, ahol *Kádár Gyula*, a Kertészeti Egyetem Élelmiszeripari Tanszékének vezető professzora elnököltt. *Tóth Mihály* megyei főkertész bevezető előadásában szólt a szőlészeti és borászati ágazat nehéz helyzetéről. Elmondta, hogy az 1985-ös fagy után 1300 hektárral csökkent a szőlőterület, mely jelenleg 7 ezer hektár. Az idén a magasművelésűek zöme elfagyott. A termőkarok újranevelésében, a szőlőterületek folyamatos felújításában kevés az üzemek saját ereje, támogatásokra szorulnak. A szakember szerint a fagytűrő fajták elterjesztése mellett a biztosítócsapokat érdemes meghagyni, mégha többlet munkaerőt igényel is. Tulajdonképp az elmúlt 20 év szakmai útkereséssel telt el, s a művelési módok végletes körülmények között vizsgáztak. Az idén 89 fehér- és 54 vörösborral neveztek be a nagyüzemek és kistermelők. Emellett a Zöldért és a pincegazdaság 29 üdítője is „háziversenyt" vívott.

Az értékelésnél a fehér borszőlők közül a rajnai rizling, a vörösek közül a kékfrankos volt kiemelt. A forgalmazó vállalatok nem szerepelhetnek ezen az országos versenyen, de az itt szereplő vörösboraik elnyerték a szakértők tetszését.

Megyénket 15 minta fogja képviselni az országos versenyen, ezek mind aranyérmesek. Így a Csongrádi Állami Gazdaság kövidinkája, a Hódmezővásárhelyi Rákóczi Tsz 1983-as olaszrizlingje, a Mórahalmi Homokkultúra Tsz 1982-es irsai olivérje, a Szegedi Állami Gazdaság muskotályosa, a Hódmezővásárhelyi Május 1. Tsz bora, a vásárhelyi Rákóczi Tsz cveigeltje és a Pusztamérgesi Rizling Tsz egy 1984-es bormintája, olaszrizlingje és traminije. Az egyéni gazdák közül Szücs János Pusztamérgesről olaszrizlingjével rukkolt ki, Üllésről Simon János rizlingje a győztes, a domaszéki Gyuris Szilveszter olaszrizlingjével és cabernetjével jeleskedett, a szentesi Kristó Imre kékfrankos bora, a csongrádi Góg Mihály cveigeltje szintén eséllyel indulhat az országos erőpróbán.

T. Sz. I.